

Tõe Sõnumid

8. aastakäik.

Tallinnas, 1924.

Nr. 4.

Kes on Piibli autor?

„Kui mina mitu omaft käsudpetuseft neile kirjutan, siis arwatakse seda wõdraks asjaks“.
Msea 8, 12.

Mina kirjutan neile.
Kõigeenne küsime selle raamatu kohta:
Kes on selle alustaja? Meie kirjakohht näitab

Piibel, mida tuhanded inimesed wihtawad, miljonid tõeks ei tunnista, kuid teised miljonid armastawad, mida 740 keelde tõlgitud, üle 600,000,000 eksemplari laiaili laotatud, on kahtlemata kõige tähtsam ja üleüldisem raamat maailmas.

Mina tahassin püha Kirja, selle aulise raamatu, üle rääkida. See ülesanne nõuab enam kõneosawust, kui minul seda on; see on aine mille üle tuhat kõnelejat wõiwad korraga rääkida, see on mõõtmata paljusisaldaw teema, mida ükski täielikult ei suuda ette kanda.

et Jumal see on. „Kui mina mitu omaft käsudpetuseft neile kirjutan“. Siin on minu Piibel — kes on seda kirjutanud? Ma awan selle ja leian et see raamat mitmest wäikesest raamatust koos seisab. Esimesed wiis raamatud on mehe kirjutatud, kelle nimi Mooses;

ma waatan edasi ja leian teisi nimesid. Mõnest raamatust leian, et seda Lawet on kirjutanud, siis Salomon, Miika, Amos, Osea ja teised.

Edasi lehitsetes jõuan ma Uue Seaduse heledamate lehekülgede juure ja leian säält Matteuse, Markuse, Luka, Joannese, Pauluse, Peetruse, Jakobuse ja teiste nimesid; aga kui ma lõpuks selle raamatu kinni panen, küsin ma eneselt: Kes on selle koguteose autor? Kas on need mehed üheskoos selle raamatu alustajad? Kas on nemad selle kirjutajad? Kas jagawad nemad üheskoos selle koguteose wäärilist au? Ei!

Jumala ja ei mitte inimese hääl.

See raamat on elawa Jumala kiri. Kui Moses oma lood kirjutas, juhtis Jumal tema kätt. Kui Lawet oma kandlel mängis, ja kui need armsad laulud tema huultelt kõlasid, siis liigutas Jumal oma Waimu läbi tema kätt. Kui Salomon oma Ülemat Laulu laulis ehk jällegi imestamiswäärilisi õpetuse sõnu kirjutas, siis oli Jumal see, kes tema huulte pääle mõjus ja neid kõneosawaks tegi. Kui ma ähwardawat Rahumi raamatut loen, kes weerewatest wanritest kirjutab, ehk jälle Sabatuffi kirjeldust waatlen, kes sügawusest läbitäiwatest hobustest kirjutab; kui ma Malakiasst loen, et maa saab põlema kui ahi ja kui ma Joannese armastusrikast ewangeliumit imetellen, ehk Peetruse karmide ja tuliste pääüklide poole pööran, kus tulest on räägitud, mis kord kõik Jumala waenlased saab arahäwitama; kui ma end Judase poole pööran; kes Jumala wastaste wastu „häda“ hüüab — igal pool leian ma, et Jumal räägib.

See on Jumala ja ei mitte inimese hääl.

Need on Jumala ja ei mitte inimeste sõnad.

Need on kõigewägewama, igawese ja nägemata Jumala sõnad. Piibel on Jumala raamat ja kui ma seda loen, siis kostawad mulle säält seest laused: „Mina olen Jumala raamat; inimene loe mind. Mina olen Jumala Kiri, awa minu lehed, sest Jumal on mind kirjutanud; loe mind, sest tema on minu alustaja ja sa saad teda nägemataalt nägema ja tundma“. „Kui mina mitu omaft kätsoõpetusest neile kirjutan“.

Kuidas wõime seda teada?

Kuidas wõime seda teada, et Jumal seda raamatut on kirjutanud? See on just mida ma tõendama ei hakka. Ma wõiksin seda küll

tõendada, kui ma selleks aega wõtaksin, sest selleks on põhjuseid küllalt olemas.

Kui ma ettewõtaksin, siis wõiksin teile näidata, et Piibli kirja-wiis kõikide surelikkude kirjatööde stiilist üle käib ja et kõik kirjanikud ja luuletajad, kes ial elanud, enda ühendatud koguteostega seda ei suuda pakkuda, mis meie pühast Kirjast wõime leida. Mina wõiksin näidata et säält käsitatawad ained inimese mõistusest üle käiwad; et inimesed meile midagi ei mõista öelda jumalikude olewuste ainsusest; et inimene ei mõista meile midagi öelda kuidas maailmade täius on loodud, et inimene et wõi mitte ennast selle aulise eelnägewuse mõtte alustajaks pidada, nimelt et kõik asjad ühe ülema olewuse poolt jaawad juhitud ja ehk kõik kõikidele kasuks tuleb. Ka wõiksin ma tema ausust ja otsekohesust tõendada, sest tema jutustab meile nende meeste wigadest, kes teda on kirjutanud; tema kokkukõlalsuse kohta, sest tema ei räägi kusagil iseenele wastu; tema lihtsuse kohta, sest igatiis wõib teda mõista; ja ma wõiksin sada teist põhjust ettetuua, mis meile selgesti näitawad, et see Jumala raamat on. Aga see ei ole praegu minu eesmärk.

Kõige suurem rumalus.

Mina olen kristlik jutlustaja ja teie olete kristlased wõi wähemast ütlete endid need olema; kristlikul jutlustajal ei ole tarwis usmatade põhjuseid ja etteheiteid selleks korrata et neid tagasi tõrjuda ehk ümberlükata. Maailma usmatad wõiwad eneste effiwaateid uurida aga meie ei pea mitte neid nimetama ega laialelaotama... Wõib olla on keegi siia tulnud, kellel puudub usk, keegi kes ainult mõtleb, mõni wabamõtteleja. Niisugustega ei ole mul mingisugust seletust. Mina ei esine täna siin mitte waidlejana waid jutlustan asjadest, mida ma tean ja tunnen. Aga ka mina olen kord eelnimetatud sarnane olnud.

Ka minu elus on olnud hädaohtlikud tunnid, kus ma usu ankrust lahti lasin, ja oma usulaewa tuule wõimusesse jätfin, üteldes oma mõistusele: ole sina minu kapten! ja oma pääajule: ole sina minu sõude-aer.

Nõnda alustasin mina oma reisu.

Ma tänan Jumalat, et see nüüd juba möödas on; aga ma tahan lühidalt seda jutustada...

Minu elu oli kiire sõit waba mõtlemise tormisel merel... Kui ma nõnda edasi purjutasin, hakkasin ma wiimaks ifegi oma enese olemasoleku üle kahtlema; mina kahtlesin ifegi selle üle, kas üleüldse maailma on olemas ja kas mina ise ka ikka tõesti olemas olen...

Lõpeks ütles mulle üks hääl: „Kas see kahtlus tõesti õige võib olla?“

Selle mõjul ärkasin ma sellest surma unest, mille ohwriks ma lõpeks kindlasti oleksin langenud, ja hakkasin oma seisukorra üle tõeliskult järelemõttelema... Nõnda mõeldes sai usk jälle minus võimust ja kahtlus oli kadunud...

Kas ma veel kunagi tahaksin uskumata olla? Ei, ma olen seda läbielanud; esiteks näis see märgus olevat, aga pärast oli libe.

Nüüd asun mina ewangeliumi kaljukindla põhja pääl ja naeran waenlase püüete üle, mind siit kõigutada; „sest ma tean, keda ma olen uskunud ja olen seepeale julge, et ta wägew on minu tallele pandud wara hoidma tulemise päewani...“

Nüüd aga veel mõned mõtted Piibli kui Jumala raamatu kohta.

Imetele selle raamatu algatajat.

Kõigeennem, mu sõbrad, waadelge seda raamatut ja imetelege tema alustajat.

Selles ei sisaldu mitte Kreeka tarkade laused; siin ei leidu minewiku aja tarkade mõtteid.

Kui need sõnad oleksid inimeste tarkusest kirjutatud, siis võiksime seda kõrwale heita; aga uskuge, et need Jumala sõnad ja Jumala kiri on. Paneme tähele Piiblis leiduwate mõtete wäljaande kuupäewa; need on pärit taewastest kõrgustelt. Waatleme neid kirjatahti; need kuhjawad üle minu filmi aulikkusega. Loe me neid päätükke; need on tähendusrikkad ja sisaldawad mõistmatuid saladusi. Paneme tähele prohwetikuulutusi, need on täidetud piirita imedega. Oh raamatute raamat!

Kas Jumal on sind kirjutanud? Siis tahan mina end sinu ees alandada. Sina piirita võimu raamat! Sina oled taewa Kuninga ülestutse; olgu see minust kaugel

ära, et ma oma mõistusega sinu wastu räägin.

Mõistus, sinu kohus on tundma õppida mis see raamat tähendab ja sisaldab, aga ei mitte ettekirjutada, mida see raamat peaks kuulutama. Tule, minu mõistus, minu waim, istu ja kuula, sest need sõnad on Jumala sõnad... Oh et sina selle pääle mõtleksid et Piibel tõesti Jumala sõna on...

Pane tähele tema tõelikkust.

Et Jumal seda on kirjutanud, sellepärast pane tähele tema tõelikkust. Kui oleks mina seda kirjutanud, siis oleks sellel arwutu hull arwustajaid, mis teda kobe tähtsusetaks teeksid ja häwitaksid, ning seda, võib olla, õigusega. See on aga Jumala Sõna; tulge teie arwustajad, uurige seda läbi ja otsegi wigu, lehitsege seda esimesest Moosese raamatust kunni Ilmutamise raamatuni, ja näidake selle mõttes ainsamat wiga... See on täht ilma weata, päikene ilma plekkideta, walgus ilma pimedusega, aulikkus ilma warjudeta.

Ühegi teise raamatu kohta ei wõi öelda, et see täielik on, aga pühhas Kirjas on tarkus kokkuwõetud ilma ehituse osata. See on kooktumõistja kes kõik tüliküsimused tasandab, kui mõistus ja tarkus nõutad on.

See raamat ei ole ühegi wea läbi rifutud, waid sisaldab puhast, täielikku, segamata tõde. Mikspärast?

Jumal kirjutas seda.

Näita Jumalale üks ainsam wigu, kui sa julged; ütle temale, et tema raamat mitte see ei ole, mis ta peaks olema...

Kui sellelegi mõned pühha kirja osad meele järele ei ole, siis wõid kindel olla, et selle isiku maitse rifutud on, ja Jumal ole rahutu selle meeldiwusetuse pärast.

Just sellepärast, et see sulle ei meeldi, on Jumal seda kirjutanud; sest sinu nõtrusi ei

Tarkus ilma Jumalata.

Inimene võib kiwistiku saladusi mõista, kuid siiski võib tema süda_säääl juures kiwikõwaks jääda.

Ta võib kõik tuule saladused mõista, kuid siiski elu tormidest ja ihadest wintsutatud saada.

Ta võib kõik mere saladused teada, kuid siiski võib tema sisemine elu tormise mere sarnane olla, kus rahu puudub.

Ta võib kõikide elementide seadusi tunda, kuid oma waimu üle ei wõi ta siiski walitseda.

Ta võib mõista pikselööki kõrwalejuhtida, aga mitte Jumala wiha, mis alati tema pää kohal ähwardab.

Ta võib taewakehade teed tunda, aga ise ometigi õigelt eluteelt ära eksida.

Ta võib palju saladusi ja veel siinamaale mõistmatuid asju mõista; kui temal aga isikiline Jumala armastuse tundmine puudub, mis Kristuse läbi patusele inimesele osaks saab, mis kasu on sellest kõigest?

„Sest mis kasu on inimesel sest, kui tema kõik maailma kasuks saaks, aga oma hingele kahju teeks?“

pea mitte hääks kiidetama. Jumal kirjutas, mis sulle ei meeldi; tema kirjutas, mis tõde on.

Oh et meie kõik teda austassime, sest Jumal on seda sisse seadnud. See on puhas tõde. Sellest hallikast woolab elu wesi, millel midagi maiset juurelisandust ei ole; sellest päikeseft lähewad wälja walguse kiired, mis pimeduse täielikult eemale peletawad.

Uuline Piibel, sa oled täielik!

Äralunastamise teadus.

Minu sõber, kes mõttetark, ütleb, et ei ole hää inimesi Piibli lugemisele ülesõhutada; tema usub, et on olemas palju teisi teaduseid, mis huwitawamad ja kasulikumad on õppida, kui usuteadus. Mis sugune teadus see võiks olla? Kas teadus, kuidas kärbsse liimeid üksteisest eraldada ja liblikaid kuuwatada, ning korda seada? „Ei, ütled sa, see küll kindlasti mitte!“

„Kas teadus, kiva uurida ja õelda mis suguse kivi hulka keegi neist kuulub?“

„Ei, mitte just see“, saan ma wastuseks. Mis sugune teadus siis? „Kõik teadused“,

ütled sa, on paremad ja kasulikumad, kui Piibliteadus“. See on sinu waade ja sa ütled seda sellepärast, et sa Jumala wastu wõõras oled. Aga Jeesuse Kristuse tundma õppimine ja teadus, on kõigeaulisem kõikidest teadustest. Argu ükski sellepärast Piiblist kõrwale pööraku, et see teaduse ja tarkuse raamat ei ole. Kas sa tahad täheteadust uurida? Siin see on: siin jutustatakse sulle õiguse päikesest ja Betlehemma tähest. Tahad sa botaanikat mõista? Siin see on; see teatab sulle kuulsatest taimetest: roosist mis Saaronis ja lillekeseft, mis oru sees. Tahad sa geoloogijat ja mineraloogijat õppida? Siin wõid sa kõike seda omandada; siin on kirjutatud õnnistuse Kaljust ja walgest kiwist, mis pääl üks uus nimi on kirjutatud, mida ainult see mõistab, kes seda on saanud.

Tahaksid sa ajalugu uurida? Siit leiad sa kõigewanemad teated inimesoo kohta.

Üks kõik, mis sinu teadus ei oleks, tule ja uuri seda raamatut. Siin on sinu teadus. Tule ja joo sellest aulisest teaduse ja tarkuse hallikast ja sina saad mõistma õnnistuse teed. Järgneb.

Patu teened.

Iga patt on langemine ja langemine teeb walu. Iga patt sünnitab haawu ja iga haaw teeb walu. Keegi noormees kirjutas mulle hiljuti: „Mina lahkun siit linnast mis täis weriseid haawu ja lugemata arme“.

Ükski muu asi pole inimese iseloomule nõnda suuri haawu löönud, kui patt. Kes küll ei tunneks täna seda walu, mida esimine wale ja pettus südames esile toi.

Waatle inimest kes lõbustuste ja ihade orjaks on saanud; waata neid, kes Jumalat salgawad ehk kes pettuse teel siin õnne kätte püüawad.

Pane tähele inimest, kes ial ei palweta ja waata, kas tema elu õnnelik on.

Patt on Judase kolmekümne hõbetüü taoline, mis küll käes hoides ja waadeldes särawad, aga südames on nad ääretuks piinaks.

Mis sugune rahutus ja õudsus tabab patu orje, nähes kuidas nende iseloomus päew-päewalt halwemaks muutub, nende ihad ja kaldumused tugewamaks, nagu kahwatumaks ja näotumaks ning terwis wiletsamaks.

Üks kõik mis sugusesse kujukse patt end riietab, alati on tema eesmärk inimest ära-

wõita ja orjastada. Patt on saadanast tarwitataw tööriist, tema on armutu, tema häwitab nii wälimise kui sisemise inimese ja käib kõigiga palju halwemast ümber kui kõige armutam peremees oma koeraga; tema lubab kuningriigi, kuid tõelikult annab sulle wangipõlwe; tema tõotab sulle õnne, kuid saadab sind äraneedmisesse. Iga patu maitsemise kaafas käib kibe läbielu. Patt ei tule ialgi üksinda waid awab meie südame ka teistele pattudele. Kes temale lord wäikese sõrme annab, see peab peagi terwelt tema saagiks saama. Kes pattu teeb, see ei walitse mitte tema üle, waid on ise ori ja igal wabastamise püüdel seob ta kõiki weel tugewamalt. Oled sa wäsinud patu orjuseft ja tahad sellest wabaks saada? Tule Jeesuse juure, kes on „meie patud omas ihus puu peale kannud“, kes on „meie üleastumiste pärast haawatud ja meie ülekohtu pärast ärarõhutud“, ja sa leiad tema ohwrisurma läbi igawese õnne. „Jeesuse, Kristuse tema Poja veri teeb meid puhtaks kõigest patust“.

Ainult sel teel wõid sa jäädawat õnne, rõõmu ja igawest elu leida, sest tema on ütelnud: „Kes minu sisse usub, sel on igawene elu“.

Kristus ja inimese äralunastamine.

Jesus Kristus — misfugune auline nimi! Baljude poolt halvaks pandud ja teotatud, teistest aga armastatud ja austatud.

Meil surelikudel inimestel ei ole võimalik Jესuse Kristuse nime tähendust ega seda tööd, mis Kristus kordasaatis, täielikult mõista. Peetrus ütleb Kristuse nime kohta: „Ja ühegi muu sees ei ole õnnistust; sest ühtegi muud nime ei ole taewa all inimestele antud, kelle läbi meie peame õndsaks saama“. Ap. t. 4, 12. Minult usu läbi Jესuse sisse saame meie õndsaks. Ütski teine olewus ei wõi meid sellest kuristikust üle aidata, mis patu läbi inimese ja Jumala wahel on saanud. Aga Kristus tuli taewast ja sai inimeseks, awaldas oma Isa tahtmist, wõttis maailma patud enda pääle, et meie see läbi wõiksime Jumala ees armsaks ja õigeks saada.

Kui Paulus enda misjonireisil Wilippis ühes enda saadiku Siilasega wangitornis olid ja neid säält Jumala ingli läbi wabastati, siis küsis see wangihoidja Pauluselt: „Mis pean ma tegema et ma õndsaks saan? Aga nemad wastasid: „Usu Isanda Jესuse Kristuse nime sisse, siis saad sina ja sinu pere õndsaks“. Ap. t. 16, 30. 31. Meis sõnades sisaldub õndsaks saamise saladus. Meie peame uskuma Jესuse Kristuse sisse, siis on õndsaks saamine meile kindlustatud. Nõnda õpetawad pühast Waimust juhutatud apostlid.

Kuidas aga teostatakse äralunastamine Jესuse Kristuse läbi? Misfugune ülesanne on usul sääl juures? Jesus Kristus astus meie asemele, meie kui patuste asemele, ja kandis seda nuhtlust, mis meie kui patused olime ärateeninud. Tema on see „Jumala Talle, kes maailma pattu ärakannab“. Joan. 1, 29. Paulus jeketab seda imelikst mõtet järgnewalt: „Kes meie patud ise on kannud omas ihus üles puu peale, et meie pidime patust ära saama, ja õigusele elama, kelle wermete läbi teie olete terweks saanud“. Edasi ütleb ta: „Ja teie teate, et teid ei ole kaduwa asjades, ei kulla ega hõbedaga lunastatud... waid Kristuse, kui ihe ilma wigata ja puhta Talle kalli werega“. 1. Peetr. 2, 24; 1, 18. 19.

Kristus on sinu ja minu pattude eest kannatanud. Nuhtlust, mida meie oleksime pidanud kannatama, on tema kannud.

Kui tema risti peal hüüdis: „See on lõpetud!“ siis toodi täielik ohwer pattude eest. See sündmus on igale inimesele kõige tähtsam.

Kristuse läbiuuristatud käed ja jalad on igaweseks ajaks märgiks ja mälestuseks, et äralunastamise töö on lõpetatud.

Töö, mis Kristus weel praegu taewases templis ülempreestrina teeb, on üle maailma seda äralunastamise kuulutust kuulutada lasta ja oma Waimu läbi inimesi uskuma mõjutada, et tema selle suure äralunastamise töö on korda saatnud ja et kõik end tema tuleku jaoks ettewalmistaksid.

Meie peame uskuma et tema meie wõlgade eest on kannatanud. Inimene mõtleb tihti usu kõigefergema osa olema õndsaks saamises.

Kuid see ei ole ometigi nõnda. Usk on kõigeasem fogu äralunastamisest osasaamises.

Kui inimesed kord selle kohta selgusele jõuawad mis tähendab uskuma, siis kaowad kõik raskused usu elus. Usu läbi Jესuse Kristuse sisse saad sina õndsaks. Hind on makstud ja igawene õigus on sinule kätte saadawaks tehtud. Usu läbi on see sinu omandus.

Usk äralunastamise tõesaja pääle mõjub wõimsalt sinu südames ja muudab seda ümber; uus elu jõud asub sulle südamesse ja sull saab võimalus olema Jumala tahtmise järele teha. Enne olid sa patu kulduse ja himude all wangis, olid kurjuse ori, nüüd tead sa usu läbi, et Jesus sulle kõik minewilu süüd andeks annud, sind nende tegude needmise alt wabastanud ja seda kõik see läbi, et sa tema ohwri usu läbi wastu wõtsid. Patt ei walitse nüüd enam sinu üle waid Kristuse wägi annab sulle võimaluse patu üle walitseda. Kuidas sünnib see? Jumala sõna läbi. Ärallunastamise sõna, mida Kristus meile maha jätnud, saadab seda korda, kui meie seda uskus wastu wõtame. Meie loeme seda sõna, wõtame teda usus wastu, ja kohe hakkab see meie sees seda kordasaatma mida temas töötatud.

Kui Looja alguses ütles: „Saagu walgus!“ siis sai tõesti walgeks. Sõna sisaldas seda wäge, mis läbi see töö kordasaadeti.

Kui patune seda lubab, et temale Jumala sõna südamesse külwatasse ja kui see usus wastu wõetakse, siis kaswab ta ärallunastamise wilja. Paulus kirjutab: „Seepärast täname meie ka Jumalat lõppemata, et, kui teie Jumala kuulutatud sõna meie käest saite, teie seda wastu wõtsite ei mitte kui inimeste waid—nõnda kui see tõeste on—kui Jumala sõna, kes ka wägew on teie sees kui teie usute“. 1. Tess. 2, 13. Uiu läbi wõib Jumala sõna, meie pääle mõju awaldada. Ärallunastamine on uuestiloomine ja mõlemit saadab Jumal korda oma sõna läbi.

Kui meie Jumalat palume et tema meie meie patud andeks annaks, siis saame need ka andeks, sest tema on seda omas sõnas töötanud. Äralunastamine teostati juba 1900 aastat tagasi, risti pääl; Jumal ootab ainult, et inimesed seda walmis annet usus wastu wõtaksid ja tema wilja maitseksid. Äralunastamine on alustatud wastastikusele tege wusele: Jumal teostab selle töö ja patune wõtab seda ussus wastu.

Paulus kirjutab, kartes et inimesed äralunastamise plaani imelist lihtsust ei jõua mõista, hoiatades wale mõistete ja iseene äralunastamise püüete eest, järgnewalt: „Ära ütle mitte omas südamis: Kes tahab üles minna taewasse? see on: Kristust teawast maha tooma. Ehk kes tahab alla minna sügawusse? see on: Kristust furnust üles tooma.

Uga mis ütleb tema: Sõna on ligi sinu suus ja sinu südamis; see on usu sõna, mis meie kuulutame“. Rom. 10, 6—8. Meil ei tarwitse selleks vähematki jõupingutust teha, et Kristust meie juure saata; tema armastus on inimeste laste wastu palju enam, nõnda suur, et tema selleks hääle meelel Jsa aujärje maha jättis, et äralunastamise tööd forda saata.

Ra ei ole tarwis Jeesust selleks furnust üles tuua, et tema Jsa ees meie eest wahemehiks oleks.

Jsa äratas teda üles ja kui wõitja patu ja surma üle, tuli Jeesus hauast wälja, et ülempreestrina oma enese werd meie jaoks ettetuua.

Useeaine tõrjub eemale õnnistuse.

Edasi ei tarwitse meil, nagu see katoliku usus wiisiks, igal päewal enam selleks ohwrit tuua, et äralunastamisest osa saada; Kristuse üks kord toodud ohwer on alati kõikide eest maffew.

See oli kõiki rahuldaw ohwer. Selle ohwri wägi ei wähene mitte aja kestwuse järeldufel; seda ei ole mitte „tarwis täiendada ega uuendada.

Preestri ohwerdamise läbi, mis altari pääl tuuakse, saab Kristuse ohwer risti pääl warju asetatud ja tema läbi ettetoodud õnnistuse wäe tähtsus tumestatud. Sellepärast rõhutame meie ikka ja uuesti: „Usu Jssanda Jeesuse sisse ja sina saad õndsaks“. Kristuse sees ühendub kõrge ja ülew, kes igawesti

walitseb, patusega, ja patune wõib ilma kartuseta, patu nuhtluse pärast, armu trooni poole üles waadata ja öelda: „Jsa, anna andeks minu wõlad!“

Jumal on meie poolt.

„Et meie nüüd usust oleme õigeks saanud, siis on meil rahu Jumala juures, meie Jssanda, Jeesuse, Kristuse läbi, kelle läbi meie oleme ligi saanud usus sellesinatse armu juure mis sees meie seisame ja kiitleme Jumala auu lootuse pärast“ Rom. 5, 1—2. „Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et tema oma ainusündinud Poja on annud, et ükski, kes tema sisse usub, ei pea hukka saama, waid et temal igawene elu peab olema“. Joan. 3, 16.

„Mis peame meie nüüd senna juure ütlema? Ons Jumal meie poolt, kes wõib meie wastu panna? Kes oma enese Pojalegi pole armu annud, waid on teda meie kõikide eest ära annud, kuis ei peaks tema mitte ka sellesamaga meile kõik armust andma? Kes wõib nende peale süüid tõsta kes Jumala ärawalitsevad on? Jumal on see, kes õigeks teeb. Kes on kes wõib hukka mõista? Kristus on see, kes furnud ja mis weel enam, kes ka üles äratatud, kes ka on Jumala paremal käel, kes ka meie eest palub“. Rom. 8, 31—34.

Misuguseid imelisi ja aulikke sõnu tuuakse meile siin pühas Kirjas ette, sõnu mis üle kogu maailm imestusesse langeb!

Usu läbi on sull eesõigus ligi minna Kristuse armu juure ja sellest osasaada.

See on sinu omandus. Redagi ei ole, kes meile selles wõiks wastu seista; Jumala arm on ärawõitmata. Tema andis meile oma Poja äralunastamiseks. Kui nüüd Jumal meie poolt on, kui Kristus meie eest kostab, kes küll wõib siis meid takistada, sellest igawesest õnnistusest finni haarata?

Pattude andeksandmist, rahu Jumalaga, püha Waimu wägi, igawene elu: kõik on usu läbi sinu omandus. Mitte millalgi eespool waid praegu, täna. Sina wõid nüüd äralunastatud saada, kui sa ussus Jumalat palud.

Kristus ütleb: „Paluge, siis peab teile antama; otfige, siis peate teie leidma; koputage, siis peab teile lahtitehtama“.

R. U. O.

Hädahüüd pimedusest.

„Ja üheksamal tunnil ksisendas Jeesus suure häälega ja ütles: Elii! Elii! lamaa sabahtaani, see on: Mu Jumal! mu Jumal! miks sa mind oled maha jätnud? Matt. 27, 46.

Meie Issanda ja Õnnistegija elus oli palju tumedaid tunde. Raste aeg oli see temale, kui kiusaja tema juure tuli ja kui ta tema kolmekordsele pääletungimisele vastu seisis. Veel tumedam oli ford Ketsemanni aias, kus ta surmaga wõitles ja kus tema higi kui weripisarad woolasid. Kuid kõigetumedam tund tema elus oli küll wist see, mil ta selle hädahüüde taewa poole saatis: „Mu Jumal! mu Jumal! miks sa mind oled maha jätnud?“

Kolm tundi kestew pimeduse aeg kuulub nende imelikkude märkide hulka, mis Kristuse surma sellele pimestatud rahwahulgale iseäraliku näitas olewat. Templis pidi wahetekk, mis ülewelt kuni alla lõhki kärises, neile preestritele, kes teenistusekorral olid, wägawat kõnet rääkima. Aga kolm tundi kestew ülliloomulik pimedus, maawärisemine ja pühade ülesäratamine, olid jumalikud tunnistusmärgid kõigile rahwale, sündmus, mis ifegi paganliku Rooma pealikut imestama pani.

Mida pidi küll see pimedus tähendada? Kas pidi see surija Õnnistegija näo kerge-meelse rahwa eest warjama? Wõi pidi see pimedus selle katte ettekujutuseks olema, mis täna weel jumalakartmatade silmade eest ristil saladust finni katab? Wõi pidi see Õnnistegija sõnade täideminet olema, mis ta enda finniwõtmisel ütles: „Aga see on teie tund ja pimeduse wõimus“.

Meie ei ei taha nende küsimiste pääle wastust otsida, sest et meil lihtne ja selge wastus selle õudse küsimuse kohta pühas Kirjas leida on, mis ristipuu päält meie südamesse tungib: wäline pimedus oli selle pimeduse nähtawaks märgiks, milles meie Õnnistegija Waim tema kannatamise wiimasel tunnil oli.

See sisemine pimedus on wäljendatud paljuütlewates 22. Laulu algalmides, mida meie Õnnistegija enda huultele wõtab, et neid palwena oma isa poole saata.

Nõnda on siis hüüd pimedusest see, mille kuulmiseks meie sel mälestamise filmapilgul enda kõrwad tahame awada.

Rõige suurem walu.

Paneme tähele Õnnistegija hingelise seifutorra kirjeldust, mis sisaldub sõnas: „Maha-

jäätud!“ Tema näib iseenele meelest maha-jäätud olewet, kui abitu, eemaletõugatud, wõdras, kellest enam ükski teadagi ei taha. Ja tema oli inimestest mahajäätud. Küll seifid sadanded tema risti ümber aga neil ei olnud wähematti sisemist ühendust temaga; nad olid end temast lahti ütelnud. Ja ka need wähesed, kes teda weel armastasid, tema ema ja armsamad jüngrid, nemad ei wõinud teda aidata; ja,

nemad ei suutnud ifegi seda teed mõista, mis tema läks. Nemad olid pimeduses nagu tema ifegi. Rahwas aga, kes ford oli tuhandelistes hullades tema ümber kogunud, oli nüüd end temast sisemiselt lahkiütelnud, nad olid teda ärasalaganud ja suure pimestuse mõju all ksisendanud: „Lõõ teda ristil!“

Kuid see ei olnud weel see kõige kibedam till selles wihas karikas. „Mu Jumal, mu Jumal, miks-pärast oled sa mind maha jätnud?“ Mikspärast oli Isa oma püha pale oma Poja eest finnikatnud.

Mikspärast ei tulnud mõni ingel taewast ja ei finnitatud teda, nagu see Ketsemannis oli sündinud? Mikspärast ei kuulnud häält pilwes: „Seefinane on minu armas Poeg, kes minu meelepärast on?“ Mikspärast ei sähwatanud mõni pilsenool nende teotajate ja pilkajate waenlaste sekka? Kõik on waike ja pime. See oli raste meie Õnnistegija kannatusmeres, mis teda ümbritses. Kas oli ta tõesti maha jäätud, wõi paistis see ainult temale nõnda? Ma ei julge mitte selle küsimuse pääle wastata; seda saladust on inimestes sõnades ja mõtetes wõimata seletada. Aga ühte wõime küll ütelda: See Jumalast mahajäätud olef mis Jeesus tundis, kuulus ka tema tõelisele inimese seifukohale alandamisesse, selle Jumala näo äraandmisesse, mis

Sinu hääts toodud ohwer.

temal Jsa juures oli, enne kui ta siia maailma tuli, see kuulus seega ka siis tema ärälunastamise töö hulka.

Selleks mahajäätud et meid võiks vastu võtta.

Kuulatagem nüüd seda hirmunud küsimust ennast, mis Jumalast mahajäätud pimedusest kõlab: Mikspärast, mikspärast? Et inimesed teda mahajätsid, seda mõistame meie kergesti.

Rahwa poolehoidu eesõigust on waewalt keegi pikemat aega maitsnud, aga kõige vähem veel Jumala saadik. Täna hüitakse: „Sofianna!“, homme: „Löö risti!“ — see on maailma wiis. Aga ka see küsimine ei kõlgi: „Oh Israael, mikspärast oled sa mind maha jätnud?“ ehk: „Oh minu jüngrid, mispärast olete teie mind mahajätnud?“

Ei, waid see on: „Minu Jumal, minu Jumal, mispärast oled sa mind maha jätnud?“

Siin on see imeline wahemehe saladus, mida juba Jესaja teada annab: „Tõeste, meie haigused on tema enese peale wõtnud ja kõik meie walu kannud... Tema on meie üleastumiste pärast haawatud ja meie ülekohtu pärast ärarõhutud? karistus oli tema peal, et meil pidi rahu olema, ja tema muhkude läbi on meile terwis tulnud... Jehowa on meie kõikide ülekohtu lastnud tema peale tulla“.

Tema ise awaldab seda saladust sõnades: „See karjane jätab oma elu lammaste eest“. Joannes oli jälle sedasama teistes sõnades teada annud: „Waata, see on Jumala Tall, kes maailma patud kannab“. Paulus kirjutab: „Jumal on seda, kes ühestki patust ei teadnud, meie eest patu ohwriks teinud“. Ja see armastatud jünger, Joannes, teatab meile taewa wäehulkade kiidulaulu, mis äratapetud Talle auks lauldakse, kes, „oma werrega meid Jumalale ostnud“.

Nõnda siis leiame Jumalast awaldatud sõnas enda küsimise pääle wastuse, mis meid kõiki täielikult rahustab: Et Jeesus meie eestkostjaks sai kohtus, sellepärast on Jsa oma palge tema eest kinni katnud, sellepärast lasus äraneedmine tema pääl, sest tõesti: tema sai needmiseks meie eest.

Meid ei koorma wõõras patt ega tumesta meie elu horisonti ja iseeneste patu wõime meie Jumala Talle pääle panna ja kui meie seda teeme, siis saab jällegi walge ja selge olema meie südames.

Meie ainjam abi.

Meie kirjakoht näitab meile ühtainsamat abihallikat pimedatel tundidel. Onnistegija ei

pööra mitte enda raskematel tundidel inimeste poole; need ei oleks ka siis teda wõinud aidata, kui nad seda oleksid tahtnud. Aga tema ei pea ka enda sisemist häda salajas, waid walab oma südame wälja Jumala ette. Seega ei tegutse ta mitte filmapilksete tunnete waid usu seaduste järele.

Ta jätab seeläbi kõigile, kes raskesti läbi katsutud ja kiusatud saawad, ühe tähtsa eeskuju. Meie oleme kergesti kalduwad, usu järele tallitamise asemel, tujude järele tegema. Ja tunnete mõju all oleme kohe kalduwad usu palwet järeljätma ning unustame Kristuse eeskuju.

Kannatuse läbi wõidule.

Aga kas palwe Jeesust ka kuigi palju aitab? Paistab, kui oleks selle järelduusel ainult sõjameeste pilge temale osaksaanud.

Lähema tähelpaneku juures näeme aga taewa Jsa waikset wastust. Ei ühtki nähtawat imet ei sündinud, ükski ingel ei tulnud nähtawale, ei kuulnud ainjamatki häält pilwetest ja siiski on kahtlemata kindel, et Jsa tema palwet kuulda wõttis.

Meie teame, et Jeesuse wiimased sõnad olid: „Jsa, sinu kätte annan ma oma waimu“. Waadates Jsa pääle alustas ta oma raskemat tundi risti pääl; samal kombel lõpetas ta ka selle wõitluse.

Nüüd oli kõik jälle kofkufõlas, tumedam tund oli möödas ja armu päitene paistis jälle täies iluduses, Jsa süda oli jälle Bojale awatud. Wõitjana läks ta pärast ülestõusmismist sisse taewastest wärawatest.

Mis ütleb meile selle tumeda tunni lõpp?

Ta ei ütles meile mitte, et Kristuse jüngritel niisuguseid tunde ei tule läbielada. Paljud ausameelsed ja tõelikud pühad on pidanud sarnaseid tunde läbielama.

Thulik piin, teotus ja naer inimeste poolt, on paljudele osaks saanud. Kuid seda kõike ei kannata mitte ilma tumedate tunneteta, ilma hädahüüeteta. Ka surmaorust ei lähe kõik läbi rõdmutõiskete all. Nii mõnigi hädahüüd on raskel ajal taewa poole saadetud ja kindlasti mitte ilmaaegu. Meie Onnistegija hädahüüd kuulus tema ärälunastamise töö hulka ja selle mõjul saab ta oma käre wälja sirutama abiks oma ärawalitutele ja neile, oma Jumala kiituseks, uue laulu huultele asetama.

Seft küll mäed liiguwad ära ja mäe künkad kõiguwad; aga minu heldus ei pea sinust liikuma, ega mu rahu seadus kõikumata, ütles Jehowa, su halastaja!“ W. Meili.

Tõelik usk on isiklik ühendus Jumalaga.

Sõnal „religioon“ või usk, on kahesugune tähendus. Usu all mõistetakse üleüldiselt mitmesuguseid religioonisüsteeme, või usutunnistusi, mida maailmas sadanded on.

Samuti tähendatakse sealäbi inimese südame seisukorda tema olekus Jumala vastu.

Need selle sõna mõlemad tähendused ei ole mitte õiged ega otstarbekohased.

Kellelgi võib kõigeparem usutunnistus olla, ja siiski võib ta tõelisest kristlikust, usu- liseft elust kaugel olla. Meie ei puuduta siin seda mõtet sügavamalt, vaid kitsendame enda uurimist ainult usu kui inimese südame olukorra tähelepanemisele.

Religioon või usk on teatud olek.

Inimese südame seisukord muutub alati; õnn sellele inimesele, kelle südame seisukord päew päewalt uuendatud ja pühitsetud saab.

Meie peame alati häädufes täienema; meie peame panema usu juure kindla nõu (wooruse) kindla nõu juurde tundmise, tundmise juure kasinuse, kasinuse juure kannatuse, kannatuse juure Jumalakartuse, Jumalakartuse juure armastuse wendade vastu ja wenna- armastuse juure armastuse kõikide vastu. 2. Peetr. 1, 5—7. Jumala inimese südame seisukord on rahu, kuna Jumala Sõna jumal- lakartmata kohta ütleb, et temal rahu ei ole. Jef. 48, 22.

Tõeline usk on isiklik ühendus Jumalaga.

Rahu ja teised kristlikud woorused wõiwad ainult Jumalalapse südames aset olla. Kes aga Jumalaga ühenduses ei ole, ei wõi ta südamest waga olla. Sellest selgub, et tõelik usk on isiklik ühendus Jumalaga. Nõnda kui- das wiinapuu oks selleks peab wiinapuu külge jääma, et ta wõiks wilja kanda, nõnda peab ka tõelik kristlane Kristuse sisse jääma.

„Mina olen wiinapuu ja teie wiinapuu oksjad. Kes minu sisse jääb ja mina tema sisse, see kannab palju wilja; sest minuta ei wõi teie ühtegi teha“. Joan. 15, 5.

Jumal tahab, et meie tema sisse jääksime ja teda enda tegude läbi austaksime.

Meie peame olema tema tunnistajad.

Tunnistaja peab sellega isiklises läbikäi- mises olema, keda tema peab esitama. Ta peab tema tahtmist ja soowi teadma. Niisama peame ka meie oma Jumalaga ühenduses olema. Tema Waim peab meie sees asuma.

Tõelise kristliku usu põhimõte on: „Sest seesamasugune meel olgu teie sees, mis Kris-

tuse Jeesuse sees ka oli“. Wil. 2, 5. Seega peab siis meie sees Kristuse meel või Waim olema ja meie peame teda eneste sees tegut- seda lastma. Waata Rom. 8, 9. 14. 16.

Ilma minuta ei wõi teie ühtigi teha.

Kui meie Jumalaga ühenduses ei ole, ei wõi meie midagi teha, mis pääl tema meele- hää wõiks wiibida. Senok, kes seitsmest Ada- mast, ei oleks wõinud Jumalaga kõndida, kui ta mitte Jumalaga sifemises ühenduses ei oleks olnud. Tema oli wärske wiinapuu oks waimuliku wiinapuu küljes — nõnda wõis ta Jumala tahtmise järele teha. Isegi meie Önnistegija ütles: „Tõeste, tõeste, mina üt- len teile, Poeg ei wõi ühtegi teha iseemest, kui aga seda, mis ta näeb Isa tegemat“. Joan. 5, 19; 14, 10.

Uga kui palju, kes on waesed surelikud, mõtlewad, et nad ilma Jumalata walmis saawad; aga kui nad surma ahastuses on, hüüawad nad Jumala poole.

Kui elujõud kustumas on, siis ei ole enam aeg meeleparandamiseks. Nõnda on paljud meeleärakeitlikus olekus ilmaft lahku- nud, teades et nad kadunud on.

Noorusaeg on õige aeg meeleparandamiseks.

Sellepärast ütleb meile pühakiri: „Ja mõtle oma Looja peale oma noore mehe põlwes, enne weel, kui ei ole tulnud furjad päewad, ja aastad ligi ei saanud, kui sa ütled: „Need ei ole mitte mu meelepärast“. Rog. 12, 1.

Nooruspõlwes on inimese süda kõige wastuwõtlikum usule, sellepärast ei peaks noo- red ja lapsed enda elu paremat aega mööda minna lastma, waid end aegfasti Jumalale ära andma.

Ma ei wõi iialgi unustada ühte jutus- tust mida ma kord lugesin. Üks ema oli wäga mures oma noore tütre ilmaliku meele üle. Kõik tema manitsused ja palwed paistsid ilma tagajärjeta jääma. Uga Jumal kuulis tema palwet ja saatis abi. Üks Jumalakartlik mees tuli kord neile. Ta kaebas sellele oma häda ja wõõras awaldas kohe soowi seda tütarlast näha. Kui tütar tuppa astus teretas see wõõ- ras teda lahkelt ja palus, et temale üks klaas piima antaks. Seda soowi täideti wäga lah- felt. Wõõras jõi klaasis olewast piimast suure- ma osa ära ja andis siis klaasi ühes ülejäa- nud wäikese osa piimaga sellele tütrele tagasi, öeldes: „See ülejäanud osa on sinu jaoks!“

Ta sai selle ettepaneku üle väga haawatud; aga wõõras haaras tema käe ja ütles ihalitult lahtel toonil: „Armas laps, kui minu ettepanek, et sa selle osa piima, mis ma järele jätsin, ära jooks, sulle nii väga haawaw oli, kuidas küll peab see suur ja wägew Jumal tundma, kui inimesed, keda tema nõnda on armastanud, et ta oma ainusündinud Poja nende eest surma andis, ülejäänud ja patu orjuse järeldusel nii ihulikult kui waimlikult kõlbmataks saanud osa oma elust temale anda tahawad ja seda weel siis, kui siin enam midagi kaotada pole. Anna oma süda praegu, oma jõus ja nooruses Jumalale ja teeni teda fogu oma eluaeg. See mõjus noore tütarlapse pääle väga ta ja andis oma südame Jumalale ning alustas sellest tunnist saadik jumalakartlikku ja õnnelikku elu.

Kui palju õnnistust wõiksid noored inimesed maailma tuua, kui nemad enda nooruse põlwes Jumala poole pöörafsid ja ei wõtaks midagi ette ilma Jumalata waid küsifsid igas asjas temalt nõu ja juhatusi; kui palju wõiksid nad eneste nooruse jõus ja wainustuses hääd teha? Kui palju suurem peaks nende töötamisejõud olema, kui nende Jumala sulaste oma, kes juba teenistuses halliks läinud! Jumal näeks hääl meel noori taastõõlisi ligemise ärapääftmise töös.

Kui nemad wanade Jumalameeste nõu kuulda wõtawad, siis ei wõi keegi neile wastu seista, sest nad on kahefordselt sõjariistadega warustatud.

Kuidas wõib tõelisi usklikke ära tunda?

„Nende wiljast peate teie neid tundma. Kas wiinamarju nopitakse kibuwitsust, ehk wiigimarju ohakait?“ Matt. 7, 16. Kui Jumalaga lähedas ühenduses ollakse, siis on meil Jeesuse meel; sest siis woolab tema elu ka läbi meie soonte, just niisama, nagu wiinapuu mahl okstes ja tobarates woolab, elustades ja wilja kandes, sest „Jumala armastus on wälja walatud meie südame sisse püha Waimu läbi, kes meile on antud“. Rom. 5, 5.

Kui seesama armastus meie südames on, mis meie õnnistegijal oli, saame meie ka igal pool hääd tegema, nagu tema seda tegi.

Meil saab siis elaw usf olema, mis armastuse läbi tegew on. Meie ei wõi siis enam iseenelele elada, waid meie ligemiste waimulik ja ihulik häda puudub meie südamesse

ja meie tunneme end sunnitud olewat armastustrikaste sõnade ja tegude läbi Jumala auks ja oma kaasinimeste kasuks tegutsema.

Õõelik usf awal dab end meie elus ja meie saame siis kirj ad olema, mis tunnuks ja loetakse kõigist inimestest „kes teie olete awalikuks saanud, et teie Kristuse raamat olete“. 2. Kor. 2, 2. 3. Õõelik usf ei tegutse mitte pimedas ega finniste uste taga, ei salajates seltsfondades, waid saab maailmale awalikuks, ehk ta küll ise maailmast ei ole. „Teie olete maailma walgu s“. „Teie olete maa sool“. Matt. 5, 13. 14. Õõeline kristlane ei pea ihest enam lugu kui teisest, waid tema teeb hääd kõigile, sest Jeesus on ju kõikide eest surnud.

Usf ja palwe awawad walgu se hallitad.

Teener saab olema kui tema ifand ja ta saab temaga igawese au sisse minema. Matt. 25, 21.

Õõeline usf on ifiklik ühendus Jumalaga; igaiuks peab iseene eest Jumala ees wõt lema.

Igaiuks peab iseene eest kasuks selle kogemuse läbiteinud olema: „Mina tean et mu õnnistegija elab“. Job. 19, 25. Üksti ei wõi seda teise eest teha; ka raha ei wõi meid lahti osta meie ifikliseft wastutuseft.

Wäga õnnis on see, selle abi Jakob i Jumal, selle ootamine on Jehowa, oma Jumala järele“. Laul 146, 5.

Marie Beermann.

KAUA AJA JÄRELE.

A. S. Maxwell.

(4. järg).

Uga just siis wakis koputamine, ja mitte ühtainsamat wastust ei saadud enam sellelt „waimult“.

Meedium püüdis teha kõik, mis tema wõimuses oli, kuid kõik jäi tagajäretaks.

Pr. Wantling sai küll selle üle wähe rahutuks, kuid ütles selle nurjamineku wabanduseks:

Seda tuleb sagedasti ette. Põhjus seisab selles, et meil waimudeilmaga läbikäimise tingimised ja seadused weel mitte küllalt tuntud ei ole.

Ei tarwitse iseäralist tõendust, et proua Lennuk selles end pettunud tundis, et ta oma tegewust jätkata ei wõinud, kuid ta oli sunnitud sellega rahule jääma.

Et aeg juba õige hiline oli, lõpetati istang ja osawõtjad läksid iga üks oma teed.

Preili Wantling saatis proua Lennuki ja Uda küll teed kojupoole ja jutustas neile imelisi kogemusi mis nemad selles toas teistel istangutel läbielanud. Suwitatult kuulas pr. Lennuk neid põnewaid jutustusi ja pidas kõik meeles.

Enda meeleäraheitlikudes püüetes, enda mehe seisukorra kohta otsusele jõuda, oli ta walmis igat teadet, mis tõenäoline paistis olewat, wastuwõtma.

Ja mis küll wõis weel enam tõde olla, kui see, mida tema täna õhtul ise enda kõrwadega oli wõinud kuulda? Ja tema wõis igal ajal senna tagasi minna ja oma mehega mõtteid wahetada! Mis sugune õnn! Kindlasti oli pr. Wantlingil õigus ja proua Lennuki oletused waled. Selle kohta ei wõinud wähe-matki kahtlust olla; sest üks temal olnud ju wastuwaidlemata tõendused selle kohta, et tema mees tõelikult elab ja tegew on?

Kui pr. Wantling neist lahkus ja nad ülejäänud teed ühes tütre Udaga edasiläksid, märkas ta, et tema sisemine hääl end tunda andis ja näis kui ütelda tahtwat: „Ole walwel! Hoia Piibli tõe poole! Surnud ei tea midagi“.

Kuid tema jättis selle hoiatuse tähelepanemata.

Rodu jõudes oli ta kõige selle üle, mida ta näinud ja kuulnud, äärmiselt rahutu ja

selles meeleolus heitis ta woodisse, kuid ta ei saanud magama uinuda.

Tema peaju hõõgas selle järeldusel mida ta oli näinud ja kuulnud ning kui ta ifka ja jälle istangul walitsewa pimeduse, liikwa laua, õudse koputamise ja saladuslike wastuste pääle mõtles, jõudis tema erkudepingutus kõigefõrgemale astmele.

Kui tekköö aeg kätte jõudis ja ta ifka unetalt woodis lamas, siis waldas teda wiimaks hirmu- ja õudsuft ärataw tunne.

Mis paistis jäl pimeduses? Ükse lähedal näis üks udukogu esile ilmuwat ja aegamööda paisisid sellest kogust inimkuju kontuurid, millest wiimaks sõduri kaju paistis, mis wäga Harry sarnane oli. Ja nüüd — oh häda! See kaju astus pikal kindlal sammul tema woodile lähemale.

Proua Lennuk kaotas hirmu mõjul filmapilguks oma mõttewõime. Kuid järsku tuli temale üks jõuhallikas meele, millega ta ennem tuttaw olnud. „Jeelus aita!“ hüüdis ta. Waewalt olid need sõnad tema huultelt tulnud, kui kujutus tema silme eest kadus.

Kui tema selle nime imeliku mõju nägi, tabas see teda mõjuwalt. Tema palwetas ja tegi seda nõnda südamliselt, nagu ta weel ilalgi ei olnud palwetanud, ning uinus lõpeks magama.

Järgmisel hommikul oli juba õige hilja, kui ta üles ärkas; aga eht pikem magamise aeg teda küll oli kosutanud, oli eelmise õhtu ja õö läbielu jäljed ometigi tema näol selgesti näha ja pääwalu ning üleüldine nõrkus andsid end wäga tunda. Uue päewa algusega algas ta jällegi uus wõitlus tema sees.

Äärmise hirmu filmapilgul oli ta Jumala kui enda ainsama abimehe poole pöranud.

Uga nüüd, kus hirm ühes hommitu walgega kadunud oli, tõusid temas jälle ülesse küsimused: „Kas eht ei olnud ifkagi preili Wantlingil õigus?“ Ja sellele järgnes teine küsimus: „Kas ei olnud see ifka Harry waim, kes minewal õöl oli ilmunud?“ Tema sisemuses möllas hirmus hingeline wõitlus.

Sama päewa õhtupoolel tuli pr. Brooks, nagu lubatud, ja alustas minewal korral poolelijäänud piibliuurimist; kuid ta märkas kohe, et pr. Lennuki olet teistsugune oli kui ennem.

„Mis on teiega juhtunud, pr. Lennuf?“ küsis ta hääsüdamlikult ja osawõtlikult. „Teie näete täna aastad wanem välja, kui eila olite“.

„Mul oli äge pääwalu ja see on kõif“, wastas ta, kartes seda kõife jutustada, mis oli juhtunud.

„Kas olete kindel et see kõif on?“ küsis pr. Brooks.

„Kui ma eila teilt lahkusin, olite teie nõnda õnnelik ja rõõmustasite end Kristuse tulemise ja ülestõusmise üle. Kuid mis on teid täna teisjeks muutnud“.

„Ja, see on nõnda“, ütles pr. Lennuf wiivitades. „Midagi on tõesti juhtunud“.

„Ütelge mulle mis see siis õige oli“, ütles weifene külaline osawõtlikul häälel.

Proua Lennuf oli endale ettewõtnud kõife seda salata mis juhtunud oli; aga kui tema neid armsaid sõnu kuulis ja preili Wantlingi kunstliku, õrnuseta, käsikwat ja kahtlewat olekut selle õrna, Jumala armastusest ülewoolama näwa olewusega wõrdles, ei wõinud ta seda lõpeks siiski tagasi hoida.

„Proua Brooks“, ütles ta, „teie teate ju kuidas ma väga igatsefin oma mehe kohta mingisuguseid teateid saada“.

„Ja, seda ma tean“.

„Teate ma rääkisin eila oma mehega“.

„Ega teie ometi taha öelda, et teie ühel spiritistlikel istangul olite?“

„Ma ei tea mitte, kuidas teie seda nime-tate, aga ma tean, et ma oma mehega rääkisin ja tean, et tema mulle wastas“.

„Proua Lennuf, teie ei tea mitte, mis teie olete teinud“, ütles külaline äärmiselt tõsiselt ja mõjuwalt. Teie ei ole kusagil mujal olnud kui kurja waimu suus“.

„Ma ei mõista mitte, kuidas teie seda öelda wõite, proua Brooks“. wastas ta, enda hääle tooni kõrgendades, „sest ma tean, et see minu mees oli, kellega ma rääkisin, sest tema ütles mulle seda, mida ükski jäälolijatest wõdrastest ei teadnud“.

„Just selles oletegi teie eksiteel“, kuuldus sõbralik wastus külalise suust. Sää! juures olid isikud, kes teie seisukorra üle rohkem teadsid, kui teie ise. Teie olete inglid aruustanud, minu armas. On olemas häid ja kurje ingleid — seda ütleb meile Piibel —, kellel kõigil kõrgem seisukoht on, ja kes kõige sellega, mis taewas ja maa pääl sünnib, paremini tuttawad on, kui seda meil wõimalik. Kas ei ole siis ka see wõimalik, et üks neist inglitest eila selles koosolekus oli ja teile need teated tõi, millest praegu rääkisite“.

„Mikspärast mõtlete teie nõnda“, küsis pr. Lennuf, feda filmanähtawalt näis kahtlemine tabawat.

Sellepärast minu armas: Kord oli aeg kus kõif inglid ühtlaselt oma Looja wastu ustawad ja sõnakuulelikud olid. Sää! hakkas üks ülematest inglitest, kellest kui hiilgawast foidutähest räägitakse, enam iseenele iluduse ja au astet imetelema, kui oma Looja seisukohta. Eneseülendamise leidis tema juures maad ja ta lubas, et see patt tema sees sel määral kaswada wõis, kuni see wiimaks awalikus wastuhakkamises enda küpsuse tipule jõudis. Selle kohta on Jes. 14. ja Efej. 28. pääütkkides selgesti kirjutatud.

See foidutäht meelitas kolmandama oja inglite arwust enese poole ja pani neile ette, et nad teda wõimule aitaksid mis üle Jumala oleks. Seeläbi tõusis sõda taewas, — nagu see Ilm. 12, 7 — 9 on kirjeldatud — mis foidutähe kaotusega lõppes, feda lõpeks ühes enda poolehoidjatega taewastest eluasemetest wäljajaideti. Neil õnnestas siin maakeral asupaita leida ja nad jatkawad siin enda tegewust püüdes Jumala lastele igal wiisil kahju teha.

Üks wiis, kuidas saadan — üks langenud pääingli nimedest — Jumala lapsi petta ja eksiteele saata püüab, on see, et ta neile surma kohta wale põhimõtte esitab. Kohe oma tegewuse algul on tema ses sihis tegew olnud.

Nii kui teate, ütles Jumal Adamale ja Ewale Edeni aias, et nemad ei pidanud ühest teatud puu wiljast sööma ja et selle teo tagajärg surmanuhtlus on. Saadan aga tõendas hoopis selle wastand mõtet ja nimelt: „Teie ei pea mitte surma surema! Sest Jumal teab, mil päewal teie sest sööte, et teie silmad siis lahti saawad ja saate kui Jumal“.

„Mikspärast tegi ta seda? Et ta teadis et Adam ja Ewa siis Jumala hoiatuse tähelepanemata jätawad ja surma nuhtluse pääle vähematti rõhku ei pane, kui neid saaks usumisele saata, et nad surma kui mõnda kõrgemasse eluasemesse üleminekut waatleksid, mis läbi nad Jumala sarnatseks saawad“.

„Kas teie mõistate seda, pr. Lennuf?“

Kuid oli weel üks teine põhjus, mispärast saadan ses sihis tegutsema hakkas.

Niikaua kui inimesed usuwad, et nende sõbrad pääle surma elawad, siis on wõimalus nendega rääkida ja igasuguste teadete saamiseks, mida keegi soowib, selle asemel et Jumalalt nõu küsida, selle hallika poole pöörda. Seeläbi püüdis saadan inimesi Jumalast lahutada, neid enda wõimu alla saada ja seega wiletsusesse ning hutatusesse saata“. Järgneb.

Noorsoo osakond.

Noorsugu ja lõbustused.

Ärge armastage mitte maailma, ega seda mis maailmas on; kui keegi maailma armastab, siis Isa armastust ei ole mitte tema sees. 1. Joan. 2, 15.

Mis sugusele noorele inimesele meeldib see pühas Kirjas avaldatud soov? Kui meelitavalt naeratab maailm kõigile noortele vastu, mis suguse ihaldamisewäärilisi asju on temal igale ihele pakkuda, kes end temale annab!

Kas on siis maailma eest hoiatamine õigustatud, nagu see Piibli salm seda teeb?

See ei ole ju ime et suurem osa noorsoost sellest wanast raamatust nõnda wähe teada tahab. Kui sagedasti kuuleme noorte suust et püha Kirja õpetus neile kasulik ja väga tarwiline olewat, kes peawad mõtlema surma pääle, aga mitte neile, kellel alles elu ülesanded eel ootawad.

Kas ei wõta siis püha Kiri üleüldse nooruse tundeid arwesse? D. Funke teatab oma noorepõlwe läbielust järgmist: „Kristlikkus paisis mulle walju käsuna, kus noorusiha, waimustus ja ideaalid waba arenemisewõimalust ei leia, kui sunnikuub, mida siis peab sallima, kui asi maailmast lahkimisesse puutub.“

Ja teises kohas kirjutab ta: „Taewast olin ma palju kuulnud, aga kui ma otsesoheselt enda waimlist werelööki tähelepanin, siis pidin iseenele üttelema, et mul jenna minemiseks väga wähe soowi oli... Igatsus ülewaateliste ja arusaadawate maiste rõõmude maitsemiseks oli kindlasti walitsemas minu see.“ Ja kas ei mõtle ka meie päiwil palju noori niisamuti? Igal juhtumisel on kindel et maailm ja Jumal kaks isesugust ja wastolus mõistet on, sest kirjutatud on: „Kes nüüd tahab maailma sõber olla, see saab Jumala waenlaseks.“ 1. Kor. 4, 4. Meie peame nende mõlemi wahel otustawa waliku tegema; kolmandamat seisukohta ei ole.

Aga eks armasta Jumal ka maailma?

Eks ole meie ju lastena kõik seda ilusat salmi lugenud ja päheõppinud: „Nõnda on Jumal maailma armastanud, et tema oma ainusündinud Poja on annud?“ Ja mida Jumal armastab, mis temale nii armas oli,

et tema selle eest oma kõigearmsama wõis äraanda, seda wõime ju meie kui noored ka armastada? Ja, kindlasti! Kuid kõik oleneb sellest ära, kuidas meie maailma armastame. Eks ole sellel suur wähe, kas asetub laew wees wõi wesi laewas? Esimesel juhtumisel on kõik korras, kuid wastasel korral wajub laew peagi mere põhja. Samuti on ka lugu inimesega ja maailmaga. Kristlane elab maailmas ja maitseb tänulikult ning rõõmsalt kõike, mis hää on maailmas, kuid tema ise ei ole mitte maailmast. Nii pea kui maailm inimese südames ruumi leiab, on tema saatust samasugune, kui laewal, mille sisemusesse wesi on sattunud: ta on päästmatult kadunud. Maailm on kõikwõimuline, piirita walitseja. Kes temaga ühesmeeles ei ole, seda wihtab tema (Joan. 17, 14—17) see peab tema waenuliku olekut tunda saama.

Maailm lubab palju enda rõõmudest inimesele, aga tema ei pea mitte oma sõna.

Maailmal on kaks nägu ja sellepärast õnnestab temal kahjuks sagedasti noori enda wõrku meelitada. Hiljuti lugesin ühest kirjatööst: „Nürnbergis, Lorentsi kiriku kõrwal on hiljuti üks kuju ülesseatud, mis maailma peab ettekujutama. Seda ehiwad kuld kaelaketid; kallis ehe ilustab tema pääd; käes hoiab ta korni mis täidetud ilusate lilledega ja puuwiljaga.

Nõnda paistab maailma kujutus eestpoolt waadates. Kui aga seda kuju külje päält waadata, siis awaneb silmale jäle, poolkõdunenud fondikawa, milles maod ja ussid pidutsewad.“ Niisugune on maailm seeestpoolt, tema wälise meeldiwuse pääle waatamata. Inimene ei jõua küllalt ettewaatlik olla, kottupuutudes maailmaga, sest kes tõrwa külge puudutab, see määrib iseennast. Ja, maailma ei pea keegi usaldamal kui palju inimeste elusid on juba tema südametunnistust rõhumas, aga ilma südametunnistusetä, nagu ta on, on ta weel täna saagi pääl wäljas ja kogub omale halastamatult noorte seast süütuid ohwreid. Noored, kui teie seda tähele ei pane, siis olete peagi tema püünistes. Kõik ei ole, kuld, mis hiilgab!

Aga meie elame ometi maailmas ja oleme seepärast teatud mõõdul temast äraolenewad;

fuidas peafime siis tema wastu olema? Selleks leiame kõigeparema eeskju Jeesuselt, kuidas tema oma noorespõlwes maailma wastu oli. Kui kiusaja temale teatud tingimisel kõige maailma rikkust ja au pakkus, ei wõtnud Jeesus seda mitte wastu.

Kui ta oma päälekaebajate ja kohtumõistjate ees seisis ütles ta: „Minu kuningriik ei ole mitte sestinatsest maailmast“. Joani. 18, 36.

Kristus uskus seega siis üht teist maailma.

Ust nägemata, tulewase maailma pääle tegi teda tugewaks kannatamisele ja õnnelikuks puudustes ning wõitlustes. Tema räägib oma läbielus inimestest; „kes wäärt on arwatud teist maailma saama ja furnust ülestõusma“. Luk. 20, 35. See „tulewane maailm“ (Mark. 10, 30) on tulewiku riik, millest aulisemat inimesefugu ei ole mõistnud endale ettekujutada. Kui see wana maailm, mis „kurjuses seisab“ (1. Joani. 5, 19) Jumala sõnas ettekuulutatud, kurwa lõpu leiab, siis saab paremale maailmale, Kristuse kuningriigile, alus pandud...

Noored! Jumal, kes on ütelnud: „Eks teie ei tea, et maailma sõprus on waen Jumala wastu?“ (Jaf. 4, 4) tema ei wõta meilt midagi ära, ilma meile selle asemele midagi andmata.

„Mis film ei ole näinud ja kõrw ei ole kuulnud ja inimese südamesse ei ole tõusnud, mis Jumal on walmistanud neile, kes teda armastawad“. (1. Kor. 2, 9.) see saab kahtlemata ka kõiki noori õnnelikuks tegema.

Kui mõistmata oleks end selle maailma kaduwast ilust ja õnnest pimestada lasta ja tema mõju alla anda, kuna meil ometi wõimalus on paremasse maailma saada.

Peagi tuleb aeg kus Jumal oma rahwale selle eesõiguse wõimaldab. Peetrus ütleb: „Aga meie ootame uusi taewaid ja uut maad tema tõotuse järele kus õigus sees elab“. 2. Peetr. 3, 13.

Tahad sa rohkem sellest tulewastest ilust maailmast teada, siis loe püha Kirja; see on täis kirjeldusi uue maa kohta.

Sellest raamatust leiad sa ka tingimisi mis neile ettepanakse, kes selle riigi kodanikudeks tahawad saada. Sulle ei jää teist wäljapääse teed kui see: kas sa jääd selle maailma lapses ja lähed ühes maailmaga hukka, ehk jälle elad Jumala tahtmise järele ja saad taewa riigi pärijaks.

F. Bäcker.

„Wõta oma ise kuulda, ja ära põlga mitte oma ema, kui ta wanaks saanud“.

Õp. s. 23, 22.

Neid targa Salomoni sõnu tahaksin ma oma jutustamisele põhjaluseks wõtta. Need on ülesõhutamiseks ja manitsuseks kõigile, kes siin maie waranduse omandajad, kes wastust enda wanemate ülespidamise eest kannawad; iseäranis aga weel neile, kelle hää käekäik nende wanemate hoolduse arwele tuleb kirjutada.

Inimesed ei tunne mitte alati waranduste tõelist wäärtust, kui nad nende omanikud on.

Sagedasti äratub teda alles puudus tähelepanematuks unest. Läbielatud sõja aeg äratas nii mõnegi meeles lugupidamist harilikude asjade wastu, mida ennem kas wähe ehk jälle sugugi ei hinnatud. Wabadust, rahu ja mõnusest ei mõistnud paljudki neist, teda sõjateenistust täitma kohustati, täiel määral enne hinnata, kui need kadunud olid. Kui õnnelik on wäsinud sõjamees, kui ta mõne õõ rahulikult wäljapuhata on saanud? Kuid kas on see harilikus rahuaegses elus midagi iseäralikku? Kindlasti mitte!

Selleks oli piirita wõimalusi, kuid neid ei pandud tähele ega hinnatud. Sarnaste eesõiguste puudumine sünnitas ka nende hindamistunde. Samuti on lugu kõikide teiste asjadega.

Maailmas on palju inimesi, kes enda elus Jumala armuandeid tähele ei pane. Nemad mõtlewad et ainult see inimene wõib kõige külgselt õnnelik olla, kes materjaalselt kindlal järjel on; eks pesitse need mõtted juba noorespõlwes inimese sisse?

Need ei kao aga ka wäga sagedasti wane-mail aastail. Ma tahaksin siin just noorsoo filmi awada nende rikkuse kohta ja see rikkus on nende wanemad. Kui tõde on ühe kirjaniku järgmine lause: „Kui sull weel ainult ema on, siis täna Jumalat ja ole rahul“.

Kui palju suurem rikkus on weel sellel, kellel ka isa on! Kui õnnelik wõib see noormees olla, kes päewatööst wäsinud õhtul oma wanemate koju tagasi wõib tulla! Sääb kannab ema hoolt tema ihuliku hää käekäigu eest, kuna isa ta päewase töö kordamineku kohta teateid kogub ja tema palgel seejuures rahuloleku läige peegeldub. Kuidas küll tergendab see sinu südant, kui sa kõik enda rõõmud ja walud oma wanematele wõid õeldal. Kas ei ole see and kallim kui kuld ja pärlid? Kuid kui paljudel sai see warandus alles siis teatawaks, kui nad enda wanemaid furnuaiale saatid.

Sellepäraſt, kelle waſtu awaldugu ſu armatus? Pääle Jumala — wanemate waſtu! Kellega pead ſa eſimeſes järjekorras aſta- waſt ümberkäima? Oma wanemategal Miks- päraſt pead ſa nende wanas põlweſ nende eeft hoolt kandma?

Sellepäraſt, et nad ſinu heaſ on palju teinud, ja wõib olla on nad ſelleks kõit ära- annud, miſ neil oli, et ſind ſelleks teha, keſ ſa praegu oled. Eluſt leiame palju näituſi, kuſ laſte hea elujärg ja käekäit ai- nult wanemate armatawa külwi wili on. Palju näituſi leiame ka pühalt Kirjaſt, kuſ wanemate hea kaſwatufe järelduſel lapſed Jumalale meelepäraſe iſeloomu on arendanud ja ſellepäraſt iſeäraliſeks Jumala tööriiſtaks on walitud. Mõtleme ainult Salomoni, Sa- mueli, riſtiija Joanneſe ja teiſte pääle. Ka ajalugu tõendab meile, et kuulſate meete iſeäraliſed anded ja teened nende wanemate targa kaſwatufe wili oli. Igal ühel peakſ ſügam tãnutundmuſ ſiidames hõõguma, kel- lele niifugune iſeennaſt äraſalgaw armatus teadwaſ ſaab. Kuid kaſjuſ ei ole ometi alati nõnda.

Selleks järgmine jutuſtuſ, miſ mõni aeg tagaſi juhtuſ.

Oli talweõhtu. Mina wiibifin iheſ pere- konnas ja pidafin ſääl piiblitundi. Kolmas iſik, keda ma ſelle abielupaari juureſ leidfin, oli üks kõbuſ ſeiſmekümne aatane emakene; ka temale ſai ſiin lahke wõõrſilolek oſakſ. Enda wanufe pääle waatamata oli ta weel elawawaimuline.

Üheſkoos juttu weſteſ õppifin ma ſelleſt wanakeſeſt alleſ õieti lugupidama.

Ma kuulſin tema ſuult järgnewa liigu- tawa elukogemuſe:

See ligi ſeiſmekümne aatane emakene oli mahajäätud ja üſſinda maailmas. Tema elu ſeiſuford jättiſ palju üle ſoowida. Sõja- aatad olid teda iſeäranis raſkelt tabanud, kuſ temal ſaadawa penſiooniga waewalt oli wõimalik kõigetariſemaid wäljaminekuid katta. Kuid ta ei olnud mitte üſſil maailmas; temal oli kolm poega, keſ kõit riigiteeniſtu- ſeſ häid ametikohti omaſid. Kuid wanakeſe eeft ei kannud neift ükſki hoolt. Ühel päewal kuttuti emakeſt Poliſſeiſjaoſkonda ja küſiti teated tema ja ta poegade wahekorra kohta. Ükſ tema wennatütardeſt, keſ kuſegil eemal elas, oli nende poegade pääle kaebtufe ſiſe- ſaatanud, et nad oma ema eeft hoolt ei kanna. Temale teatati Poliſſeiſwalitſuſe poolt, et poegi wõib ſelleks kohtu teel ſunnitud ſaada, et nad eneſte ema eeft hoolt kannakiſid.

Seda kuuldeſ ilmuſid tema palgele rõõmſa naeratuſe aſemel, piſarad; mitte ſellepäraſt, et tema elutingimifed niüid paremaſ wõifid muutuda, ei, waib ſiin walas emarmatuſ piſaraid oma poegi tabawa toetuſe üle, miſ tema päraſt neile wõikſ oſakſ ſaada. Enne- mini tahttiſ ta puuduſt kannatada, kui oma poegade au külge puutuda ja neid kohtu ette kuttuda. Tema armatuſ nende waſtu ei olnud mitte külmaſ jäänud, hoolimata läbi- elatud raſkufeſt ja mureſt.

„Kaſ wõib ema oma lapſufeſt äraunus- tada“..... Jek. 49,15. Sellepäraſt, armatſ noor lugeja, „wõta oma iſa kuulda ja ära põlga mitte oma ema, kui ta wanakſ ſaanud“.
W. Gauger.

.....

Neli eefirja noorteſe.

1. Ära jäta iialgi koduſ palwetamata ja kui ſa palwetad, ſiis tea, et Jumal ligi on ja palwet kuuleb.

2. Ära jäta iialgi Piibli lugemiſt hoo- tuſeſe, ja kui ſa loed, ſiis mõtle et Jumal ſinuga räägib.

3. Ära laſe ühtegi päewa möõdaminna, ilma midagi Jeeſuſe auſk teha piüdmata.

Mõtſe igal õhtul miſ Jeeſuſ on ſinu eeft teinud ja ſiis küſi eneſelt: Miſ tegin ma täna tema heaſk?

4. Oled ſa millegi üle kahtlane, kaſ mõni tegu õige wõi ülekohtune on, ſiis otſi Jumala Sõnaſt õiget otſuſt.

Watikani (paawſti loſſ) puhatamine.

Ulguſ waata Iht. 64.

ilmaſ; elab paleeſ, kuſ 11,100 würſtlikult möõbleeritud tuba miſ täidetud kõifſugufe uhkuſe- ja iluaſjadega mida ſiin inimeſe tar- kuſ mõiſtab wäljamõtelda.

Sel mehel on niipalju leiſa tarwiſ, et oma põranda waipu puhataada. Kui palju näljaſeid olekſ wõidud ſelle leiſwaga ſöõta. Kui palju olekſ wõidud ſelle flanell riidega katta waefeid, kellel puudub ka kõigetariſ- liſem ihukate, mida aga ſiin uhkuſeajaõõ puhatamiſeſ tarwitati.

Üle kuue tonni kulda (1. tonn 60. puuda) maſſiſ paawſti loſſi puhataamine; (muidugi pääle ſelle weel enam poolteſe tööliſteſe wiie aata pattude täielik andekſandmine arwa- mata) keſ eneſte töö eeft rahaliſt taſu ei nõudnud.

„Criſteſlyſe Bolſkblad“ 1903.

Wafikani (paawsti loss) puhastamine.

Et see väga suur ettevõtte on, siis tehakse seda võimalikult pikkade waheaegade järele ja wiivitatakse sellega võimalikult kaua.

Lõpuks pidi paawst Leo 1901. aastal ometi selle otjustawa sammuga ettevõtmise ja naifed luudade ja tolmulappidega ammetisise panema. Sõrmepakkune tolmuford kattis wafikani tubasid, mida arwu poolt 11.100 (loe üksteistkümmend tuhat üks sada. Toimetus) on. Põranda waibad, seinad, pildid seintel j.n.e. olid nii palju tolmuforruga kaetud et nende algvärwi wõimata oli tunda. Wiimasest puhastusest oli üle 400 aasta mööda läinud, mis paawst Sixtus IV ajal oli olnud.

Seeford pidi puhastustöö võimalikult kiirelt lõpetatama, milleks paawst Leo 1000 meest ja 580 naist puhastustööle saatis. Aga need 1580 puhastajat — keda enne lossi ette sõdurite wiisil ritta seati ja puhastusabinõud kätte anti — kadusid lossisaalidesse kui tilk wett ämbrisse.

Paawst nägi kohe, et niisuguse wähese arwu puhastajatega pole midagi pääle hakata ja et nõnda aastate wiisi peab ootama, kui töö korda saab, ja kutsus sellepärast weel 1500 meest ja 2000 naist tööle. Selle 5000 töölisest hulga üle pani ta siis 700 ülewaatajat, kes pidid selle järele walwama, et töö saaks korralikult tehtud ja et töölised ei warastaks.

Soolimata kõigeparematest etteawaatuse abinõudest kadusid siiski selle seitsme kuu sees — mille jooksul lossi puhastati — väga palju wäärtasju, mis töölised ära warastasid. Kui meie meelespeame, et lossis üksi 70.000 kantmeetrit waipasid oli puhastada, siis wõime mõista, kui palju nende puhastamine aega nõudis; iseäranis weel sellepärast, et waipade puhastamiseks wärsket saia tarwitati, mis tööd weel raskendas.

Töö algusel tarwitati igal päewal 800 saialeiba waipade puhastamiseks, kuid seda kõik oli weel wähese; nõuded kaswasid päew-päewalt. Paawst käskis sellepärast lossi hoonetes mõned saiaküpsetusahjud ehitada, et seeläbi wõiks saia odawamalt saada. Seeläbi hoidis ta muidugi mõned sajad margad kokku, kuid langes sellepärast paljude Rooma saiaküpsetajate wiha alla. Kui palju mustust paawst Sixtus IV ajast kuni selle puhastuse ajani oli kogunud, märgati alles siis, kui har-

jad tegewusesse pandi. Esimese nädala jooksul toodi wälja 60,000 kg. mustust. See oli aga alles pealiskõudne mustus mis mööblite pääle oli ajunud.

Igal nädalal tarwitati 2400 kg. seepi ja 1000 kg. soodat. Üle 2000 põrandaharja ja 8000 luua olid täielikult ärafulutatud ja pääle selle weel 80 balli flanell-riiet, mis rahwa poolt olid kingitud.

Kas ükski, kes neid riidasid loeb, wõib sellest nõndanimetatud „Kristuse asetäitja“ wae-suse kohta tõendust saada?

Kristusel enesel, kui tema siin maapääl elas, ei olnud kohta, kuhu oleks wõinud oma pead panna.

Tema söötis fford 5000 meest 5. leiwaga ja 2. kalaga ja teineford 4000 meest 4 leiwa ja mõne kalaga.

Sellejärele käskis tema kõik ülejäänud palu-fesed hoolega kokkufuguda, et midagi kaduma ei läheks, sellega kõigile kokkuhoidlikult õpetades.

Paawst aga, kes iseennast „Kristuse ase-mikuks“ peab, on pea kõige rikkam isik maa-järg waata lht. 63.

Ajakohased,

≡ waimulikud kõned, ≡

peetakse järgmistes linnades:

Tallinn, Merepuiestee, 14-a.

Tartus, Pihkwa tän. nr. 10, kort. 2.

Narwas, Peetri turg, Luschlowi maja nr. 10.

Rakweres, Piff tän. nr. 68.

Tapal, Rabala tän. nr. 4.

Paides, Lai tän. nr. 9.

Pärnus, Karja tän. nr. 3.

Kuresaares, Kubermangu tän. nr. 6.

Walgas, Uus tän. nr. 24.

Wõrus, Jüri tän. nr. 6.

Saapsalus, Wäike Liwa tän. nr. 14.

Tõrwas, Kooli tän. nr. 3.

„Tõe Sõnumi“ aastakäigu hind on 180 m.
Üksik nr. maksab 15 „

Wäljaandja: 1895 a. asutat. 7 p. Adw. Cesti Liit. Tellimised kui ka rahasaadetused saata Martha Kaba'le Merepuiestee nr. 14-a Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: W. Bärengrub, Posti tän. nr. 48, kort. 5, Narwas, kuhu kaastööd tulewad saata. D.-U. „Narwa Kirjastusühisuse“ trükk, Narwas. 1924.